

**ŠKOLSKO/OPĆINSKO/GRADSKO NATJECANJE IZ GEOGRAFIJE
2018. GODINE**

Razred ili kategorija natjecanja: **5. razred**

Zaporka:

--	--	--	--	--

 _____

Broj postignutih bodova ____ / 70

Potpis članova Školskog povjerenstva

1. _____
2. _____
3. _____

Mjesto i nadnevak: _____

Za rješavanje zadataka predviđeno je 60 minuta.

Ispit se rješava kemijskom olovkom s plavom tintom koja se ne briše. Uporaba obične olovke i crvene ili neke druge boje tinte (osim plave) rezultira diskvalifikacijom učenika.

Pri rješavanju ispita treba primijeniti jezičnu normu standardnoga hrvatskoga jezika, posebice treba poštivati pravopisna pravila o pisanju velikoga i maloga početnog slova geografskih imena. Za pisanje geografskih imena u ispitima i praktičnim radovima primjenjuje se Hrvatski pravopis Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje (2013.).

Odgovori učenika moraju biti čitljivo napisani pisanim slovima, jedino u zadacima u kojima je odgovor jedno slovo dopuštena je uporaba čitljivo napisanog velikog tiskanog slova.

Za vrijeme pisanja ispita ne smije se koristiti ništa osim navedenoga pribora za pisanje. Ova odredba podrazumijeva da natjecatelji ne smiju kod sebe (na sebi, ispod, u svojoj odjeći i slično) imati predmete koji na bilo koji način mogu dovesti u sumnju pravilno provođenje natjecanja. Učenici se ne smiju služiti atlasom, zidnom kartom ni računalom. Kartografski i grafički prilozi nužni za rješavanje zadataka sastavni su dio ispita.

Učenicima se dopušta pisanje po marginama i praznim stranicama ispitnog materijala bez oduzimanja bodova i/ili diskvalifikacije.

Potpuno ispravno riješeni zadatci, prema uputi za rješavanje vrednuju se s jednim, dva ili tri boda. U djelomično ispravno riješenim zadacima boduju se ispravno riješene čestice, ako nije bilo korekcije odgovora u tim česticama. Netočno riješeni zadatci i naknadno ispravljeni odgovori te odgovori koji su pisani velikim tiskanim slovima ili kombinacijom tiskanih i pisanih slova, kao i odgovori u zagradama ne vrednuju se.

2 **8.** Navedene opise poznatih ljudi poveži s njihovim imenima.

A) portugalski pomorac čija je ekspedicija u razdoblju od 1519. do 1522. godine prva oplovila Zemlju

B) poljski astronom koji je u 16. stoljeću utemeljio heliocentrični sustav prema kojem je utvrdio da se planeti Sunčevog sustava gibaju oko Sunca

___ Nikola Kopernik   ___ Galileo Galilei   ___ Kristofor Kolumbo

___ Ferdinand Magellan   ___ Johannes Kepler

2 **9.** Navedene opise vezane za geografsku mrežu poveži s imenima oceana.

A) ime oceana u kojem je smješteno sjecište ekvatora i početnog meridijana

B) ime oceana kojim prolazi južna polarnica

___ Arktički ocean   ___ Atlantski ocean   ___ Indijski ocean

___ Južni ocean   ___ Tih ocean

2 **10.** Navedena neposredna mjerila poveži s pripadajućim brojčanim mjerilima.

A) 1 centimetar na karti predočava 50 metara u stvarnosti

B) 1 centimetar na karti predočava 50 kilometara u stvarnosti

___ 1 : 500   ___ 1 : 5 000   ___ 1 : 50 000   ___ 1 : 500 000   ___ 1 : 5 000 000

2 **11.** Navedene opise poveži s njihovim imenima.

A) ime europskog globalnog navigacijskog satelitskog sustava

B) ime američkog globalnog navigacijskog satelitskog sustava

___ COMPASS   ___ IRNSS   ___ Galileo   ___ GPS   ___ GLONASS

U SVAKOM OD SLJEDEĆA DVA ZADATKA POREDAJ ODGOVORE UPISIVANJEM BROJEVA OD 1 DO 4 NA CRTE IZA FORMULACIJA.

1 **12.** Poredaj navedene kontinente prema površini od najvećeg do najmanjeg, tako da na crtu iza imena kontinenta najvećeg po površini upišeš broj 1, a iza imena kontinenta najmanjeg po površini upišeš broj 4.

Sjeverna Amerika _____	Antarktika _____
Europa _____	Južna Amerika _____

1 **13.** Poredaj navedene planete Sunčevog sustava prema udaljenosti od Sunca od najudaljenijeg do najbližeg, tako da na crtu iza imena planeta najudaljenijeg od Sunca upišeš broj 1, a iza imena planeta najbližeg Suncu upišeš broj 4.

Neptun _____	Jupiter _____
Saturn _____	Uran _____

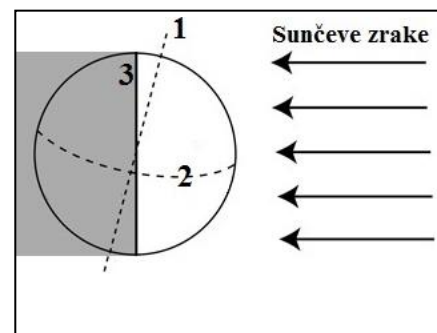
SLJEDEĆA ČETIRI ZADATKA RIJEŠI UZ POMOĆ PRILOŽENIH FOTOGRAFIJA I CRTEŽA.

3 **14.** Promotri priloženi crtež i dopuni rečenice.

Naziv zamišljenog pravca označenog crtkanom linijom i brojem 1 koji prolazi kroz Zemljine geografske polove je _____.

Naziv zamišljene kružnice označene crtkanom linijom i brojem 2 koja dijeli Zemlju na dvije polutke je _____.

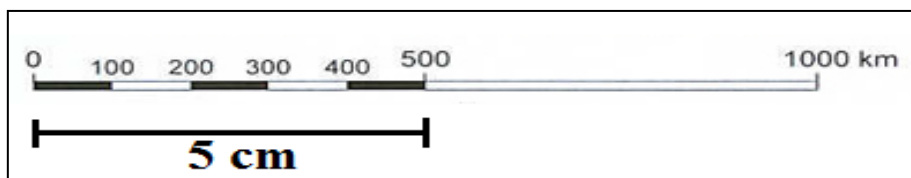
Naziv zamišljene crte (u stvarnosti pojasa) označene punom linijom i brojem 3 koja odvaja dnevnu i noćnu polovicu Zemlje je _____.

3 **15.** Na crte ispod priloženih fotografija Mjesečevih mijena upiši njihove nazive.

1 **16.** Priloženo grafičko mjerilo upiši u obliku brojčanog mjerila.

prostor za računanje

Brojčano mjerilo je _____.

3 **17.** Na crte ispod kartografskih znakova upiši što predstavljaju.

U SLJEDEĆA ČETIRI ZADATKA DOPUNI REČENICE.

2 18. Imena kontinenata koji se cijelom svojom površinom nalaze na vodenoj polutki Zemlje su _____ i _____.

3 19. Naziv godišnjeg doba koje najčešće na sjevernoj polutki počinje 21. ožujka je _____. Naziv paralele na koju Sunčeve zrake padaju okomito na taj nadnevak je _____, a naziv za taj poseban položaj Zemlje u odnosu na Sunce je _____.

2 20. Naziv boje kojom se na općim geografskim kartama najčešće prikazuju državne granice je _____, a naziv boje kojom se na općim geografskim kartama prikazuju nadmorske visine od 0 do 200 metara je _____.

2 21. Naziv suvremenog uređaja za orijentaciju koji hvata odaslane radiosignale kad se odbiju od objekata u okolici je _____, a naziv strane svijeta koju ćemo odrediti pomoću ure s kazaljka i Sunca je _____.

U SLJEDEĆA DVA ZADATKA PAŽLJIVO PROČITAJ TEKST I DOPUNI REČENICE.

3 22. Pažljivo pročitaj tekst o Marsu i dopuni rečenice.

Mars je četvrti planet po udaljenosti od Sunca koji je ime dobio prema istoimenom rimskom bogu rata. To je planet koji je prepoznatljiv po svojoj crvenkastoj boji. Promjer Marsa iznosi 6794 km i ima dva prirodna satelita: Fobos (19 x 22 x 27 km) i Deimos (11 x 12 x 15 km). Dan na Marsu traje 24 sata i 37 minuta, a godina 687 dana. Marsova atmosfera se sastoji od ugljikovog dioksida (95 %), dušika (2,7 %), argona (1,6 %) te ostalih plinova (0,7 %). Na Marsu se nalazi najviši vrh Sunčevog sustava. To je ugasli vulkan Olympus Mons čija visina premašuje 27 km, a promjer 500 km. Mars je već više od 50 godina predmet istraživanja američke svemirske agencije (NASA).

Ime obujmom manjeg Marsovog mjeseca je _____.

Naziv gibanja Marsa koje traje 687 dana je _____.

Naziv drugog plina po zastupljenosti u Marsovoj atmosferi je _____.

3 23. Pažljivo pročitaj tekst o orijentaciji i dopuni rečenice.

Bok! Zovem se Ivan Horvat i učenik sam petog razreda. Prije mjesec dana počeo sam se baviti orijentacijskim trčanjem i opisat ću ti moju prvu utrku. Utrka je bila za početnike i sastojala se od samo tri dionice. Obavezno je bilo ravnocrtno kretanje po azimutu. Start utrke bio je organiziran pored jedne spilje. Od nje sam se kretao 700 metara na istok i stigao sam do crkve. Od nje sam se morao kretati na jugozapad u duljini od 600 metara do sljedeće kontrolne točke, a to je bio kamenolom. Zadnja dionica bila je duljine 700 metara, a smjer kretanja prema istoku. Cilj se nalazio u dvorištu moje škole. Jedva čekam sljedeću utrku!

Naziv lokaliteta gdje je smještena druga kontrolna točka je _____.

Duljina staze iznosi _____ km.

Staza utrke ima oblik slova _____.

prostor za računanje/skiciranje

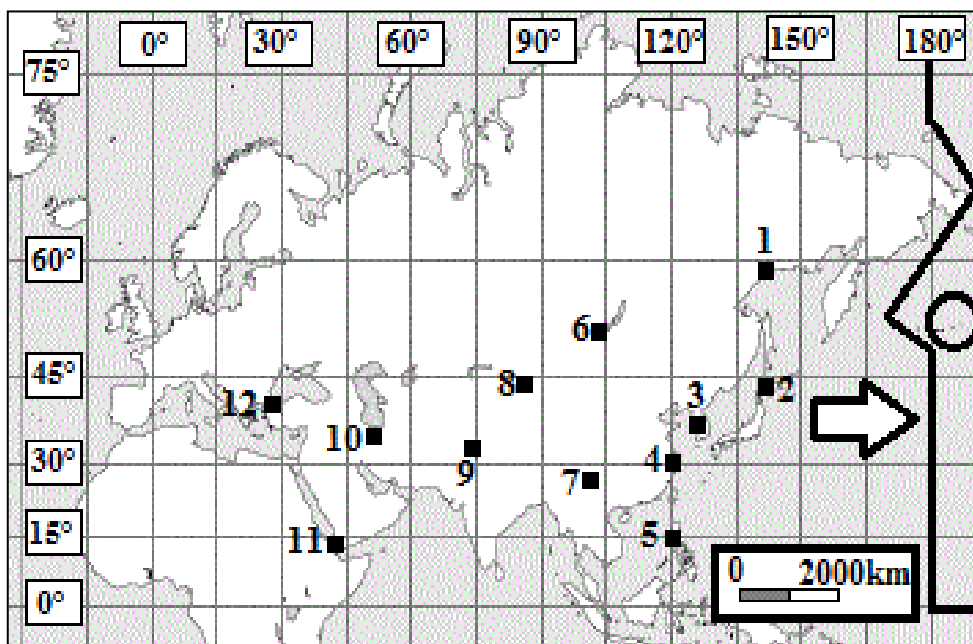
**SLJEDEĆIH SEDAM ZADATAKA RIJEŠI UZ POMOĆ PRILOŽENE KARTE JUŽNE AMERIKE I
TABLICE S IMENIMA GLAVNIH GRADOVA DRŽAVA JUŽNE AMERIKE.**

GLAVNI GRADOVI DRŽAVA JUŽNE AMERIKE (NA KARTI SU OZNAČENI CRNIM KVADRATIĆIMA I BROJEVIMA)	
1.	Caracas
2.	Georgetown
3.	Paramaribo
4.	Cayenne
5.	Bogota
6.	Quito
7.	Lima
8.	Sucre
9.	Brasilia
10.	Asuncion
11.	Santiago
12.	Buenos Aires
13.	Montevideo

- 2** **24.** Na crte iza slova upiši imena kontinenata označenih na priloženoj karti slovima A i B.
A _____ B _____
- 2** **25.** Na crte iza slova upiši imena oceana označenih na priloženoj karti slovima C i D.
C _____ ocean D _____ ocean
- 2** **26.** Naziv paralele označene slovom E na priloženoj karti je _____,
a naziv toplinskog pojasa u kojem je većinom smještena Južna Amerika je _____
_____ toplinski pojas.
- 1** **27.** Ime države u kojoj je smještena najistočnija točka Južne Amerike je _____.
- 2** **28.** Skupinu geografskih karata prema mjerilu kojoj pripada priložena karta nazivamo _____
_____ karte, a skupinu geografskih karata prema
sadržaju kojoj pripada priložena karta nazivamo _____ karte.
- 2** **29.** Ime glavnog grada Urugvaja je _____. Naziv godišnjeg doba koje
trenutno traje na današnji dan, 1. veljače 2018. godine u Urugvaju je _____.
- 2** **30.** Ime države na čijem teritoriju se sijeku 30° južno od ekvatora i 60° zapadno od početnog
meridijana je _____, a ime države čiji je teritorij smješten između
1° i 12° sjeverno od ekvatora, te između 60° i 73° zapadno od početnog meridijana je _____.

SLJEDEĆIH PET ZADATAKA RIJEŠI UZ POMOĆ PRILOŽENE KARTE DIJELA SVIJETA I
TABLICE S IMENIMA GRADOVA KOJI SU BROJEVIMA OZNAČENI NA KARTI.

ODABRANI GRADOVI (NA KARTI SU OZNAČENI CRNIM KVADRATIČIMA I BROJEVIMA)	
1.	Ohotsk
2.	Sapporo
3.	Seoul
4.	Shanghai
5.	Manila
6.	Irkutsk
7.	Kunming
8.	Urumqi
9.	Lahore
10.	Tehran
11.	Aden
12.	Istanbul

- 1** **31.** Japanski grad Sapporo smjestio se na _____ ° _____ od ekvatora i _____ ° _____ od početnog meridijana.
- 2** **32.** Među označenim gradovima na karti, ime zapadnijeg grada smještenog u žarkom pojasu je _____, a ime istočnijeg grada smještenog u žarkom pojasu je _____.
- 2** **33.** Naziv međunarodno dogovorene linije koja se uglavnom poklapa s meridijanom 180°, a na karti je označena podebljanom crnom linijom i strelicom je _____.
Ako je u ruskom gradu Ohotsku četvrtak, na otocima u crnom krugu na karti koji pripadaju Sjevernoj Americi je _____.
(upiši naziv dana u tjednu)
- 2** **34.** Među označenim gradovima na karti, ime grada smještenog u vremenskom pojasu UTC+5 je _____.
Koliko je sati u gradu označenom na karti brojem 4, ako je u gradu označenom na karti brojem 9 podne?

prostor za računanje

U gradu označenom na karti brojem 4 je _____ sati.

- 1** **35.** Izračunaj koliko je sati u Hrvatskoj, ako je u gradu Shanghaiu kao i u cijeloj Kini 14 sati.

prostor za računanje

U Hrvatskoj je _____ sati.